Täna täitub Eesti IKT-ettevõtete organiseeritud koostegutsemise algusest 30 aastat

3 aastat tagasi - 19.05.2023 Autor: ITL - Eesti In...

Täna 30 aastat tagasi asutati Eesti Arvutifirmade Assotsiatsioon (AFA), mis on ITL-i eelkäija. 19. mai 1993 tähistab tegelikult veel midagi olulist – IT-ettevõtjad asusid organiseerunult tegutsema. Kuigi koostööd tehti varemgi, tekitas ajendi sel moel jõudude ühendamiseks üks Rahandusministeeriumi arvutite suurhange, mille võitsid soomlased.

Datel AS juhatuse esimees Urmas Kõlli, kes oli AFA asutamisel juhatuses ning on hiljem olnud ka ITL-i president ja praegugi juhatuse liige, meenutab, et tol ajal ei olnud riigihankeid reguleerivat seadusandlust ning turg üsna metsik. „Kuna soomlaste firma Osborn tegi suure alapakkumise, pahandas see Eesti ettevõtjaid. Meil olid kõigi suuremate arvuti- ja tarkvaratootjate esindused-partnerid olemas ning selline samm tundus rahvusliku ettevõtluse alavääristamise, et mitte öelda, reetmisena.“ Levira AS juhatuse esimees Tiit Tammiste, kes oli Eesti Informaatikafondi asedirektor, hiljem ka ITL-i asepresident, ütleb, et keegi lihtsalt ei uskunud, et soomlased tulevad siia dumpingut tegema. „Kuna firmade juhid käisid Informaatikafondis muret kaebamas, oli just Ustus Agur see, kes ärgitas konsolideeruma ja liitu looma. Oma sahtli põhjast leidis ta ka esimesed näidised, mille alusel põhikirja koostada.“

„Et edaspidi ei saaks firmade vastulausete esitamist otsese ärihuvina käsitleda, tuli organiseeruda,“ meenutab Kõlli. Hilisema AFA presidendi Kaido Saarma kutsel kogunesid IT-ettevõtete juhid 1992. a. novembris, et asutada AFA. Registreerimine võttis aega ning ametlikuks loomise kuupäevaks saigi 19.05.1993.

Asutajaid oli kaheksa: Abobase Systems, Kinex, Datel, Komput, MicroLink, Kungla Dialoog, Helmes, Spin, Pennu ja Spin Data. Kõlli sõnul oli eesmärgiks aidata kujundada Eesti infoühiskonda ja esindada sektori rahvuslikku ettevõtlust, seejuures tegutsedes korporatiivsest tasemest kõrgemal. „Algusaegadel ei võetudki liikmeks välisfirmade esindusi, vaid üksnes Eesti Vabariigi äriühinguid.“

Riigi tasandil infoühiskonnaks kujunemisel on omaette lugu. Kõlli nendib, et oleme IT-liiderriigi edumaa eest tänu võlgu akadeemik Ustus Agurile (1929-1997), kes oli IKT valdkonna vaieldamatu Grand Old Man.

„Just tänu tema eestvedamisele loodi juba 1990. a. Riigikantselei haldusalasse Eesti Informaatikafond ja Eesti Informaatikanõukogu – see oli Balti riikides unikaalne samm ning võimaldas Eestil naabritega võrreldes teha õigemaid valikuid ja otsuseid infoühiskonna edendamise suunas. Muide, Ustus Aguri nime saab kirjutada ka 1998. a. maikuus Riigikogus heaks kiidetud dokumendile „Eesti infopoliitika põhialused“, mis on seni ainuke Riigikogu tasandil vastu võetud ja IKT valdkonna rolli majanduse moderniseerimisel avav programmiline sisend.“

Kui Informaatikanõukogu muudeti valitsust nõustavaks komisjoniks, sai AFA võimaluse sektorit esindada lausa mitme nõukogu liikmega. Avaliku sektoriga koostöö toimis hästi. Näiteks oli AFA Riigi Infosüsteemide Osakonna (RISO) jaoks üks riigiasutuste iga-aastaste arendustaotluste hindajatest. Tööd jagus ning turgu tuli korrastada. Nii kutsus AFA ellu Andmeside Foorumi, et leppida kokku osapoolte vahelise andmeside korraldamiseks. Kui Tiigrihüppe idee lendu läks, siis osales AFA selle tõsisemas ettevalmistamises ning oli üks Tiigrihüppe Sihtasutuse asutajaid. Ka Tiigrituuri *roadshow*’desse panustasid liikmed korralikult.

IT-hariduse kvaliteet ja maht pakkus enne aastatuhande vahetust kõvasti kõneainet. Kõlli ütleb, et jõuti üksmeelele, et vaja oleks ühte kõrgkooli, mis oleks suuteline paindlikumalt reageerima turu vajadustele. 2000. a. märtsikuus asutati Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus (EITSA), millest sai rakenduskõrgkooli Eesti IT Kolledž pidaja.

Informaatikafond tegeles riigi IKT strateegiaga, fondi kaudu rahastati ka teatud IT-projekte. Näiteks hakati korraldama arvutimessi Kompuuter ning välja andma ajakirja Arvutimaailm. Koostöös AFA-ga korraldati grupikülastusi (hiljem ka ühisstendi) Euroopa suurimale IKT-messile CeBIT, mis toimus Hannoveris Saksamaal. Kui 1996. a. Informaatikafond suleti, võttis selle ülesanded messide korraldamisel endale AFA. 1999. a. toimus Telekommunikatsiooni ja Infotehnoloogiafoorum „Visioonist lahenduseni“. Hiljem loodi kevadise arvutimessi asemel kontaktmess, esimene sellest sarjast kandis nime Kontakt-2000 ning toimus omaaegses Sakala keskuses.

Tiit Tammiste arvab, et tol ajal oli kõige olulisem riigi ja erasektori koostöö: „Ma ütleks, et isegi altruistlik koostöö. Teisele ärapanemise asemel vaadati pigem seda, kuidas Eesti riiki paremaks teha ning IT infrat üles ehitada. Aga ega assotsiatsioonis ei tegeldud ainult tööga. Juba nõukogude ajal olid välja kujunenud arvutuskeskuste kokkutulekud. AFA hakkas korraldama liikmetele igasuviseid puhke- ja spordiüritusi OK-fest nime all. Osavõtt oli massiline. Ilmselt olekski võimas korraldada taas ühisüritusi – messe ja OK-festi. Rohkem kooskäimist ja aja veetmist teeb meie tööstusharu kindlasti veel tugevamaks.“

OK-fest. FOTO: erakogu

Tammiste leiab, et taastamist vääriv on ka spetsialistide tasemel riigis toimiva IT arhitektuuri ühine arendamine ja arutamine: „Kas aga tänane poliitiline ja juriidiline keskkond seda võimaldaks, on iseasi.“

Kõlli sõnul tekkis enne aastatuhande vahetust sideettevõtete seltskond, kes hakkasid ajama oma alaliidu moodustamise plaani, kuigi Eesti Telekom ja veel mitmed kommunikatsiooniettevõtted olid juba AFA liikmed: „Kuna tol ajal polnud vaja nende valdkondade vahele lasta „seina“ tekkida, pakuti välja jõudude ühendamise ning AFA reformimise kava.“

Selle tulemusena sündis 2000. a. Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Ettevõtjate Liit.

Kuidas sektoril läinud on, selle võtab kokku AFA asutamisel juhatusse kuulunud ning hiljem ITL-i juhatuse liikme ja liidu presidendi rolli kandnud Columbus Baltikumi tegevjuht Ivo Suursoo: „Seda, et 30 aastaga on Eesti IKT sektoril läinud väga hästi, ilmestavad nii mõnedki kõnekad kasvunumbrid: meie ettevõtete arv on kasvanud mõnekümnest ettevõttest 10 000 ettevõtteni; meie sektori töötajate arv on kasvanud mõnest tuhandest rohkem kui 35 000-ni, sektori käive on kasvanud mõnest miljonist 6 miljardini. Ka on info ja side osatähtsus lisandväärtusest kasvanud mõnelt protsendilt 8%-le, samal ajal on töötajaid vaid 5% kogu majandusest.“

Suursoo sõnul on meil siiski veel palju teha: „Kui Eesti põllumajanduse lisandväärtus on Euroopa Liidu tasemel, siis Eesti IKT lisandväärtus jääb EL keskmisest oluliselt maha. See tähendab, et Eesti IKT sektori väljakutse on murda lahti tunnimüügist ja jõuda oma toodetega tasemele, et nad on maailma kõrgema lisandväärtustega. See ei tähenda midagi muud kui jõulist innovatsioonijuhtimise oskuse levikut Eesti IKT sektoris.“

Tänaseks on AFA järeltulija ITL kasvanud 124-liikmeliseks organisatsiooniks, kes esindab lisaks tehnoloogiasektori ettevõtetele ka haridusasutuste, pankade, advokaadibüroode häält.

Tekst: Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit

- Uudised

- Lahendused
- Tehnoloogiamessid

Pilt

